

Dobrobit in zdravstveno varstvo koz

Veterinarska fakulteta
Univerza v Ljubljani

Andrej Škibin dr.vet.med.

DOBROBIT—animal welfare

- Znanstvene raziskave na področju dobrobiti živali so pripomogle k razumevanju, kako živali zaznavajo okolje in kaj jih vodi k zadovoljevanju fizioloških potreb ter izražanju vzorcev obnašanja
- DEFINICIJA DOBROBIT kot “sposobnost čuteče živali” , *da se izogiba situacijam, ki povzročajo trpljenje in da vzdržuje dobro formo*

FunnyCartoonFaces.net

- Da bi izboljšali dobrobit, je potrebno v rejo vpeljati boljše standarde reje (večja površina, igrala...), tega se kmetje zavedajo. Vedo pa da ima to za posledico povečane stroške.
- Problem nastopi kasneje- POTROŠNIKI
- Le ti zahtevajo dobro počutje živali, zavedajo se da prilagoditev reje terja večje stroške , vendar pa so zgroženi ob povišanju cene.
- Ključni elementi ki pripomorejo k doseganju dobrega počutja:
 - Oprema(čohala,tuširanje,ventilatorji)
 - Prostor (večje potrebe po površini hleva, iztekališč, boksov)
 - Prijazno ravnanje z živalmi,in takojšnje zdravljenje če je potrebno
 - Dopuščanje socialnega vedenja(teleta v skupinah, poličke za koze...)

JUN 7 2007

Evropska konvencija za zaščito živali v vzrejne namene

- Sprejeta 1978
- Ratificirana 1992
- Glavne točke
 - Svoboda gibanja, primerna živali glede na njeno vrsto
 - Razsvetljava, temperatura, vlažnost, kroženje zraka, ventilacija in drugi pogoji okolja, kot so koncentracija plinov ali intenzivnost hrupa v prostoru, kjer je žival

P R A V I L N I K, o zaščiti rejnih živali

- zagotovljena svoboda gibanja, primerna njihovi vrsti, pasmi, starosti
- pravočasno zahtevati veterinarsko pomoč in oskrbo bolnih ali poškodovanih živali (ne pa čakati)
- V neugodnih vremenskih razmerah morajo imeti na voljo najmanj zaščito pred močnim vetrom ali soncem in suh prostor oziroma suho mesto za počitek.
- kakovost in količino ustrezne krme ter primeren način krmljenja in napajanja

- Vsi pravilniki se večinoma opredeljujejo na rejne živali, ki so zaradi narave masovne vzreje in zato nekako označene za manjvredne izpostavljene “izkoriščanju, zatiranju in mučenju”, in vse z namenom VEČJIH DOBIČKOV
- Namenjeni so predvsem: kokošim nesnicam, piščancem za meso, prašičem (svinje, pitanci), kravam molznicam, teletom in pitovnim govedim.

- Koze so od nekdanj veljale za živali revežev (zato so jih vedno zatirali in niso bile v navadi masovne reje). Zato so se nekako izognile tudi omembi v pravilniku in Evropski konvenciji.
- S spremljanjem stanja pri rejcih, pa ugotavljamo, da so se sedaj velike farme zaradi straha pred kontrolami in javnim linčom tako izpopolnile da le v redkih izjemah ne spoštujejo teh pravil. Pa tudi zato ker se zavedajo da se jim welfare drugače povrne(dolgoživost, manj vet.posegov...). Medtem ko postajajo ponekod reje dveh ali treh koz prave skrite mučilnice (tema, slab zrak, kratki privezi, podhranjenost, žeja dolgi parklji, maltretiranje živali)

ZDRAVSTVENO VARSTVO

- Vsak rejec bi moral zagotoviti:
 - Dovolj MVD
 - Neplesnivo krmo (plesniva koruza-pujsi lačni)
 - Pitno čisto vodo
 - Zračni suhi hlev
 - Zatiranje zajedavcev (pri kozah 3krat letno)
 - Predvsem dovolj krme (ne šparajmo na krmi....se povrne)
- Paziti pa mora tudi na vnos kužnih bolezni v rejo

- Za vnos nevarnih bolezni je večinoma kriva nevednost in podcenjevanje nevarnosti:
 - Izposoja plemenjakov
 - Skupni pašniki
 - Obiski kmetije
 - Dokup krme ali slabo skladiščenje krme(listerija)
 - Nestrokovni posegi na živalih (striženje, kastracije..)
 - Dokup poceni živali iz vzhodnih EU držav
 - Dokup živali iz tujine (te se nam zdijo super-kupujemo plemenjake, ki dajejo bolj mesnate potomce; samice, ki so veliko težje od avtohtonih; vendar pa v naših rejah te živali ne dosejajo ciljev iz slik in katalogov)

Zdravstveno in ekonomsko najpomembnejše bolezni koz

- Artritis in encefalitis koz
- Ketoza (v intenzivnih rejah)
- zajedalci

Artritis in encefalitis

- Virusna bolezen-retrovirus, ki se najpogosteje pojavlja pri mlečnih pasmah in se na potomce prenaša s kolostrumom
- Večinoma poteka sub klinično –brez znakov
- Najpogostejši simptomi so: otečeni sklepi (ti so lahko tudi pri drugih vzrokih-analiza krvi pa ni 100%), naslednji znaki so povezani z encefalitisom(inapetenca, težave pri gibanju najprej zadnjih, kasneje prednjih nog)

Terapija in preventiva

- Ni zdravila in ne cepiva. Lahko le blažimo znake.
- Največ uspeha pri eradikaciji dosežemo z aktivnostmi nemudoma po porodu:
 - Preprečimo lizanje mladičev in sesanje kolostruma
 - Kolostrum moramo pasterizirati
 - Zaradi pasterizacije pa je potrebno dodajati snovi ki pomagajo zakisati “sterilno” mleko.

ketoza

- Koza je prežvekovalec
- Bolezensko stanje ki lahko v večini primerov privede do smrti.
- Pojavlja se pri brejih kozah pred porodom ali takoj po porodu, kot posledica povečane energetske obremenitve organizma zaradi proizvodnosti ali nepravilne oskrbe
- Znaki so depresija, zmanjšana ješčnost, otežena hoja ali celo obležijo.
- Bolezen se lahko pozdravi, če se jo pravočasno odkrije. če žival obleži, pa je prognoza slaba.

Terapija in preventiva

- Izboljšanje stanja lahko dosežemo z dajanjem propilen glikola. Le tega se uporablja kot preventivno dajanje za bolezni dovzetnim , pred porodom.
- Lahko pa se preventivno v obrok pred porodom dodaja melaso.

Zajedavci

- Pri tem poglavju moram izpostaviti dejstvo, da kot način izboljšanja dobrobiti živali povečujemo del paše v obrok. S tem pa rinemo v habitat divjadi, ki je pa vedno številčnejša. Za to zahaja tudi na naše pašnike, se tam iztreblja in širi svoje parazite. Po raziskavi na divjadi in drobnici, imajo ti dve vrsti 75% sorodnih parazitov. to pomeni, da lahko parazitoze grozijo tudi od divjadi.

Zajedavci

- Vrste parazitov:
 - notranji: pljučni, črevesni; trakulje in
 - zunanji (stalni ter občasni)
- Ekonomski problem parazitov: manjša proizvodnja, prirast, plodnost ter pogini. Črpa žival, poškoduje notranje organe zato so le ti neuporabni. Pojavlja se tudi možnost zoonoz (ehinokokoza, toksoplazma, veliki metljaj)

PA DA NE BOM PREDOLG

Koze

jedna od njih dve nije imala izbora...

HVALA IN LEP DAN !!!